

Laatuseloste: Itään suuntautuva maantietransito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Itään suuntautuvaan maantietransitotilastoon sisältyvät neljännesvuosittaiset tiedot maantiekuljetuksista, jotka viedään transitona Suomen satamista ja muista tullitoimipaikoista itärajan tärkeimpiin rajanylityspaikkoihin: Vaalimaalle, Nuijamaalle ja Imatralle. Tilastosta käyvät ilmi tärkeimpien tavararyhmien kuljetusmäärät rajanylityspaikoittain sekä arvio kuljetusten arvosta.

Tietoja transitoliikenteen määrästä ja arvosta tarvitaan mm. liikennesuunnitteluun sekä tavaravirtojen ohjaukseen ja valvontaan.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Transitotilasto julkaistaan käyttämällä EU:n tuoteluokitusta CPA (neuvoston asetus, ETY, annettu 29.10.1993, nro 3969/93). Tilastossa esitetään 31 CPA-pohjaista tavararyhmää ja niiden lisäksi tarkemmin erittelemättömien tavaroiden ryhmä. Ryhmien muodostaminen perustuu joko siihen, että Venäjän tilastoima tuonti länsimaista on näissä ryhmissä huomattavan suuri, tai siihen, että Venäjän tilastoima tuonti Suomesta on selvästi suurempi kuin Suomen tilastoima vienti Venäjälle, sillä kyseinen ero johtuu usein siitä, että Venäjä on tilastoinut Suomen kautta kulkevan transitotuonnin tuonniksi Suomesta.

Tiedot tallennetaan itärajan tärkeimmillä tulliasemilla käyttämällä EU:n yhdistettyä tavaranimikkeistöä (Combined Nomenclature, CN). CN-tavararyhmien ja transitotilastossa käytettyjen CPA-ryhmien välinen avain on esitetty transitokatsauksen liitteenä. Transitotilastossa julkaistavia tavararyhmiä saatetaan muokata, jos transitokuljetusten tavararakenne muuttuu olennaisesti.

Vaalimaan, Nuijamaan ja Imatran tulliasemat lähettävät aineiston kuukausittain sähköisessä muodossa Tullihallituksen tilastoyksikköön, joka laatii aineiston pohjalta transitotilaston.

1.3 Lait ja asetukset

Transitotilaston laatimisella ei ole lainsäädännöllistä taustaa, vaan se perustuu yleiseen tietotarpeeseen maantiekuljetusten määrästä.

2. Menetelmäkuvaus

Transitotilaston aineisto kerätään itärajan tulliasemilla transitoasiakirjojen käsittelyvaiheessa. Tulliasemat tallentavat jokaisesta transitokuljetuksesta erän ja kulkuneuvon tunnistetiedot, paljouden kiloina, CN-luokituksen mukaisen tavararyhmän kaksi- tai nelinumerotasolla sekä tiedon passittavasta tullitoimipaikasta ja kuljetuksen määrämaasta. Kodinkoneista ja autoista kirjataan myös kappalemäärä, jos mahdollista.

Jos yhdessä kuljetuserässä on useamman CN4-ryhmän tavaroita, mutta vähintään 75 % erän painosta kuuluu yhteen CN4-tavararyhmään, erä kirjataan kyseiseen tavararyhmään. Siitä ilmoitetaan kuitenkin lisäksi ns. 75 % -tieto, josta selviää, että erä ei ole homogeeninen. Jos vähintään 75 % erän painosta kuuluu CN-ryhmiin 50-60, koko erä kirjataan tekstiileiksi yhteisellä koodilla. Vastaavasti myös vaateryhvät (CN 61-63) sekä rauta- ja teräsryhmät (CN 72 ja 73) voidaan yhdistää CN-ryhmätasoa karkeammalle tasolle. Jos kuljetuserän sisältö on niin heterogeeninen, ettei erää voida tilastoida mihinkään tavararyhmään edellä mainitulla enemmysperiaatteella, se kirjataan erittelemättömien tavaroiden ryhmään CN-koodilla 9969.

Koska transitoaineistosta ei saada arvotietoja, tilastossa ilmoitettu tavararyhmien arvo perustuu estimointiin. Estimoinnin lähtökohtana käytetään toisaalta viennin hintatietoja niistä maista, jotka ovat tärkeimpiä viejiä Venäjälle, toisaalta Venäjän ilmoittamia tuontihintoja. Aineistoa täydennetään Suomen Venäjä-viennin hintatiedoilla. Kunkin CPA-ryhmän yksikköarvon estimaatti on ryhmään sisältyvien CN-tavaraluokkien yksikköarvojen painotettu keskiarvo. Erittelemättömät-ryhmän yksikköarvo on muiden ryhmien yksikköarvojen

painotettu keskiarvo. Koska tavararyhmien sisäinen rakenne ja hintataso saattavat muuttua nopeasti, eri tavaranimikkeiden painot ja yksikköhinnat lasketaan uudelleen vuosittain.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tulliasemilta saatava aineisto testataan useilla tavoilla. Testauksessa varmistetaan mm. se, että jokaisesta transitoerästä on mainittu paljous sekä CN-koodi, eikä yhdenkään erän paino ylitä 60 000 kiloa. Suurin virhemahdollisuus sisältyy transitokuljetusten arvon laskemiseen, sillä käytettävissä ei ole sellaista vertailuaineistoa, jolla transitotavaroiden yksikköarvot voitaisiin määritellä tarkasti.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Transitotilasto julkaistaan neljännesvuosittain kuuden-seitsemän viikon kuluessa kyseisen neljänneksen päättymisestä. Kyseessä on lopullinen tieto. Jos tilaston tavararyhmäjakoja muutetaan seuraavina vuosina, edellisten vuosien tiedot saatetaan vertailukelpoisuuden vuoksi ryhmitellä uudelleen uuden ryhmäjaon mukaisesti, mutta alkuperäisiä määrä- ja arvotietoja ei tällöinkään muuteta.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys / selkeys

Tilasto itään suuntautuvasta maantietransitosta julkaistaan Tullin Internet-sivuilla ennalta ilmoitettuna julkaisuhetkenä. Tilaston voi myös tilata toimitettavaksi sähköpostilla.

Transitotilastosta samoin kuin Tullin julkaisemista ulkomaankauppatilastoista saa lisätietoja Tullin Internet-sivuilta kohdasta Ulkomaankauppatilastot. Sivuilta löytyvät mm. ulkomaankauppatilastojen tilastointiperiaatteet sekä kaikki Tullin julkaisemat tilastot ja katsaukset Suomen ulkomaankauppaan.

Lisätietoja on saatavissa myös Tilastopalvelusta:

- puhelin: vaihde 0295 5200 tai tilastopalvelu suoraan 0295 52 335
- sähköposti: tilastot[at]tulli.fi
- Internet: www.tulli.fi
- Uljas-tilastotietokanta: uljas.tulli.fi

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoa itään suuntautuvasta maantietransitosta on tuotettu vuodesta 2002 alkaen, ensin vuositasolla ja vuoden 2003 alusta lähtien neljännesvuosittain. Kaikki transitotilastot ovat luettavissa Tullin Internet-sivuilla.

7. Selkeys ja eheys / yhtenäisyys

Tiedot rautateitse tapahtuvasta transitoliikenteestä on koontunut VR ja tiedot meritransitosta Merenkulkulaitos. Tilastokeskus on julkaissut tilastot rautatie- ja meritransitosta vuoden 2005 loppuun saakka. Tuoreimmat tilastot ovat saatavissa tietojen kokoajilta.